9.11.2016

Eduskunnan lakivaliokunnalle

AVIOLIITTOLAIN MUUTOKSEN VAIKUTUS SOSIAALITURVALAINSÄÄDÄNTÖÖN

Avioliittolain (234/1929) muutos (156/2015), jonka nojalla myös samaa sukupuolta olevat henkilöt voivat solmia avioliiton, tulee voimaan 1. maaliskuuta 2017. Avioliittolain muutos edellyttää muutoksia myös useisiin sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle kuuluviin sosiaaliturvaa koskeviin lakeihin.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja elatustukilain 6 ja 8 §:n muuttamisesta sekä eräiksi muiksi avioliittolain muutokseen liittyviksi laeiksi (HE 232/2016 vp)

Esityksen tavoitteena on tehdä muutokset sosiaaliturvalainsäädäntöön siten, että muutokset tulisivat voimaan samanaikaisesti avioliittolain muutoksen kanssa. Säännöksiä muutettaisiin tarvittaessa siten, että ne soveltuisivat myös samaa sukupuolta oleviin pareihin.

Sairausvakuutuslain (1224/2004) vanhempainpäivärahasäännöksiä ehdotetaan muutettaviksi. Jatkossa lapsen äidin naispuolisella avio- tai avopuolisolla olisi oikeus vanhempain- ja isyysrahaan samoin perustein kuin lapsen äidin miespuolisella avio- tai avopuolisolla. Rekisteröidyssä parisuhteessa eläviin puolisoihin sovellettaisiin jatkossa samoja vanhempainpäivärahasäännöksiä kuin aviopuolisoihin. Avioliittolain muutos mahdollistaa perheen ulkoisen adoption samaa sukupuolta olevalle avioparille adoptiolain (22/2012) mukaisesti. Samaa sukupuolta olevalle avioparille, joka adoptoi lapsen yhdessä, tulisi oikeus yhteen isyysrahakauteen. Lisäksi ehdotetaan tarkentavia säännöksiä koskien adoptiovanhemman oikeutta vanhempainrahaan ja isyysrahaan perheen sisäisessä adoptiossa.

Avioliittolain muutoksen seurauksena myös sosiaaliturvalainsäädännön avioliitonomaisen suhteen eli avoliiton käsite muuttuu sukupuolineutraaliksi. Useiden lakien[1] avopuolisoita ja avoliittoa koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi sukupuolineutraaleiksi. Tarkoituksena on, että sosiaaliturvalainsäädännön avopuolisoita, avoliittoa ja avioliitonomaisia suhteita koskevia säännöksiä sovellettaisiin 1 päivästä maaliskuuta 2017 lukien kaikkiin pareihin samalla tavoin heidän sukupuolestaan riippumatta, jollei säännöksessä nimenomaan säädetä toisin.

Elatustukilakia (580/2008) muutettaisiin siten, että elatustukea ei jatkossa maksettaisi, jos lapsi on syntynyt naisen ja miehen välisen avioliiton ulkopuolella eikä lapsen isyyttä ole lainvoimaisesti vahvistettu, mutta hänellä on kaksi elatusvelvollista vanhempaa. Käytännössä säännös koskisi lähinnä kahden naispuolisen vanhemman perheessä eläviä lapsia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1. maaliskuuta 2017.

[1] Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta (1573/1993), työttömyysturvalaki (1290/2002), kansaneläkelaki (568/2007), laki eläkkeensaajan asumistuesta (571/2007), laki yleisestä asumistuesta (938/2014) ja laki toimeentulotuesta (1412/1997).

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi

Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709

e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi